

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 4PP/34/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8125010662
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Fugerík
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2025:8125010662.1

Uznesenie

Okresný súd Prešov samosudcom JUDr. Jurajom Fugerikom na verejnom zasadnutí konanom dňa 03.07.2025, o návrhu odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom D., E. F., prechodne bytom D. XXX, E. F., toho času v ÚVV a ÚVTOS Prešov, na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, takto

rozhodol:

Podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona žiadosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom D., E. F., prechodne bytom D. XXX, E. F., toho času ÚVTOS Prešov o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 14 (štrnásť) mesiacov, uloženého mu trestným rozkazom Okresného súdu Spišská Nová Ves, sp. zn. 5T/114/2019 zo dňa 20.5.2020, právoplatným dňa 20.5.2020 v spojení s uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 5T/114/2019 zo dňa 15.02.2023, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 20.03.2023 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8Tos/17/2023 zo dňa 20.03.2023, z výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 2 (dvoch) rokov, uloženého mu trestným rozkazom Okresného súdu Spišská Nová Ves, sp. zn. 6T/11/2024 zo dňa 16.02.2024, právoplatným dňa 08.03.2024, z výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 8 (osem) mesiacov a 18 (osemnásť) dní, uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves, sp. zn. 5T/22/2020 zo dňa 20.05.2020, právoplatným dňa 20.05.2020 v spojení s uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 5PP/3/2021 zo dňa 24.02.2021, právoplatným dňa 24.02.2021 a v spojení s uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 5PP/3/2021 zo dňa 01.08.2024 právoplatným dňa 1.8.2024 z a m i e t a .

odôvodnenie:

Dňa 13.05.2025 bol tunajšiemu súdu doručený návrh ods. A. B. na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý odsúdený odôvodnil tým, že vo výkone trestu si svedomito plnil povinnosti odsúdeného a svojim správaním a plnením si svojich povinností preukázal polepšenie. Zároveň vyhlásil, že po jeho prípadnom prepustení povedie riadny život a bude sa vyhýbať páchaniu trestnej činnosti.

Na prejednanie tohto návrhu súd v zmysle § 415 ods. 1 Trestného poriadku nariadil na deň 03.07.2025 verejné zasadnutie, na ktorom v rámci dokazovania vykonal výsluch odsúdeného a oboznámil obsah listinných dôkazov, vrátane pripojených súvisiacich spisov. Na základe takto vykonaného dokazovania zistil tento skutkový stav:

Odsúdený A. B. vo svojej výpovedi uviedol, že veľmi ľutuje, že pil, kedy ho žena a deti varovali ale on ich nepočúval. Chce si po prepustení nájsť prácu, pričom aj pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody pracoval. Po prepustení z výkonu trestu by chcel požiadať súd o vrátenie detí, ktoré sú umiestnené v detskom domove. Vo výkone trestu si plnil svoje povinnosti a naučil sa aj čítať a písať. Najprv si chce postaviť dom a potom požiadať o vrátenie detí, aby mali kde bývať.

Z odpisu Registra trestov SR generovaného elektronicky ku dňu 13.05.2025 vyplýva, že odsúdený A. B. bol doposiaľ 11 krát súdne trestaný, z toho štyrikrát mu bol uložený nepodmiennečný trest odňatia slobody, resp. pôvodne odložený výkon trestu odňatia slobody mu bol zmenený na trest nepodmiennečný.

Z lustrácie trestných stíhaní vyplýva, že voči odsúdenému sa v súčasnej dobe nevedie žiadne ďalšie trestné stíhanie alebo súdne konanie.

Z hodnotenia odsúdeného vypracovaného riaditeľom Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Prešov zo dňa 14.05.2025 vyplýva, že odsúdený A. B. je konkubín, otec ôsmich detí, slovenskej národnosti. Odsúdený bol doposiaľ jedenásťkrát súdne trestaný, vo výkone trestu odňatia slobody je tretíkrát. Odsúdený bol dodaný do výkonu väzby do Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Košice dňa 16.03.2023. Adaptácia na väzenské prostredie prebiehala bez problémov, správanie a vystupovanie bolo na požadovanej úrovni. Úlohy a nariadenia vyplývajúce z ústavného poriadku plnil, režim dňa dodržiaval, nedovolené činnosti sa nedopustil. Zásady kolektívnej a osobnej hygieny dodržiaval, rovnako ako aj poriadok v osobných veciach. Problémy interpersonálneho charakteru neboli zaznamenané. Disciplinárne potrestaný ani odmenený nebol. Svoj voľný čas trávil sledovaním televízie, prípadne počúvaním rádia, vychádzkami a aktivitami v zmysle ponukového listu. Kontakt s blízkymi osobami udržiaval formou korešpondencie a telefonovaním. Právo na balík využil. Väzbu vykonal sčasti v zmiernenom režime, jej koniec je evidovaný ku dňu 27.04.2023. Po prevedení z výkonu väzby do výkonu trestu a absolvovaní prvotných úkonov spojených s výkonom trestu bol dňa 10.05.2023 premiestnený do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Košice – Šaca so zaradením do minimálneho stupňa stráženia. Po absolvovaní pobytu v nástupnom oddiele mu bola stanovená diferenciačná skupina „B“. Adaptácia na podmienky výkonu trestu v tamojšom ústave prebehla bezproblémovo, správanie a vystupovanie ako aj plnenie povinností odsúdeného bolo na požadovanej úrovni. Pracovne zaradený v tamojšom ústave nebol, aktívne sa však zapájal do činností zameraných na všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného, za čo mu bola v októbri 2023 udelená disciplinárna odmena – pochvala. Kontakt udržiaval s družkou prostredníctvom korešpondencie. Do aktivít organizovaných v rámci kultúrno-osvetovej činnosti sa zapájal sporadicky. Disciplinárne odmenený v tamojšom ústave bol raz, disciplinárne potrestaný nebol. Od 10.10.2023 do 19.12.2023 vykonával trest odňatia slobody v oddelení výkonu trestu v G. Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Prešov. Po absolvovaní pobytu v nástupnom oddiele mu bola stanovená diferenciačná skupina „B“. V novembri 2023 bol odsúdený z dôvodu absolvovania psychiatrického vyšetrenia a predpísanej farmakoterapie umiestnený do oddielu špecializovaného zaobchádzania. Správanie a vystupovanie odsúdeného bolo v tunajšom ústave na požadovanej úrovni. Pracovne zaradený nebol z dôvodu nedostatku vhodných pracovných príležitostí. Počas výkonu trestu v tunajšom ústave nebol odsúdený disciplinárne odmenený ani disciplinárne potrestaný. V období od 19.12.2023 do 09.04.2024 absolvoval súdom nariadenú protialkoholickú liečbu ambulantnou formou, ktorá mu bola stanovená Okresným súdom Spišská Nová Ves (5T/114/2019). Počas výkonu liečenia sa odsúdený správal slušne a disciplinovane, príkazy a pokyny príslušníkov plnil, problémy interpersonálneho charakteru sa nevyskytli. Aktívne sa zapájal do čistiacich a upratovacích prác. Bol zaradený do skupinových aktivít s prvkami ergoterapie, skupinového poradenstva a relaxačnej skupiny. Cieľom týchto skupín bolo podporiť rozvoj sebapoznávania a poznávania druhých a zároveň prostredníctvom špecifickej prevencie podporovať odsúdeného v abstinencii od alkoholických nápojov a iných drog. Z osobnej karty odsúdeného vyplýva, že do aktivít sa zapájal, napriek tomu účel liečby bol naplnený iba čiastočne, po prepustení bude odsúdený vo výkone tejto liečby pokračovať v civilnom psychiatrickom zariadení. Kontakt udržiaval prostredníctvom korešpondencie s družkou. Disciplinárne odmenený ani potrestaný počas výkonu liečenia nebol. Od 09.04.2024 odsúdený opäť vykonáva trest odňatia slobody v oddelení výkonu trestu v G. Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Prešov, kde sa nachádza doposiaľ v rámci oddielu špecializovaného zaobchádzania. Naďalej sa aktívne zapája do činnosti pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného, sú evidované viaceré kladné prehodnotenia, na základe čoho mu bola udelená druhá disciplinárna odmena - pochvala. Ani v podmienkach tamojšieho oddelenia nebol zaradený do pracovného procesu. Táto časť programu zaobchádzania bola suplovaná ergoterapeutickou činnosťou v rámci oddielových aktivít, ktoré sú alternatívou pracovného zaradenia ako napríklad estetizácia exteriéru oddelenia formou záhradkárskeho krúžku. Počas priebehu výkonu trestu bol zaradený do neformálneho vzdelávania - kurzu negramotných, kde prezentoval zodpovedný prístup, dostatočnú samostatnosť na jednotlivých stretnutiach pri práci. Táto snaha o sebarozvoj bola podkladom pre udelenie v poradí tretej disciplinárnej odmeny – pochvaly. Odsúdený zastáva kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti, vyjadruje snahu žiť bez závislosti, uvedomuje si dopad na vzťahy v rodine. Počas výkonu trestu je v pravidelnom kontakte s družkou H. I. a deťmi. Počas priebehu výkonu trestu nebol disciplinárne potrestaný, celkovo mu boli udelené tri disciplinárne odmeny. Resocializačná prognóza je u odsúdeného podľa nástroja hodnotenia rizika recidívy trestnej činnosti CRA nepriaznivá. Riziko recidívy trestnej činnosti je vysoké. I napriek vysokému riziku recidívy trestnej činnosti, avšak s poukazom

na doterajší bezproblémový priebeh výkonu trestu, plnením cieľov programu zaobchádzania, riaditeľ ústavu odporučil podmienené prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. V prípade podmieneného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody odporučil probačný dohľad. Vzhľadom na identifikáciu rizikových faktorov, ktoré boli primárnou príčinou vedúcou k spáchaniu trestnej činnosti, odporučil uložiť obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a povinnosť zamestnať sa v skúšobnej dobe alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie. Zároveň sa v zmysle § 415 ods. 3 Trestného poriadku pripojil k žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Zástupca ústavu na verejnom zasadnutí k tomuto dôkazu uviedol, že toho hodnotenie odsúdeného A. B. je aktuálne aj ku dňu konania verejného zasadnutia.

Zo skráteného výpisu klienta vyplýva, že odsúdený bol od 16.03.2023 vo väzbe, kedy dňa 27.04.2023 nastúpil výkon trestu vo výmere 14 mesiacov uložený mu v konaní na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 5T/114/2019, ktorý vykonal dňa 27.06.2024. Týmto dňom hneď nastúpil výkon trestu odňatia slobody vo výmere 24 mesiacov uložený mu v konaní na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 6T/11/2024, kedy predpokladaný koniec trestu je stanovený na 13.05.2026, kedy by mal nastúpiť posledný trest vo výmere 6 mesiacov a 18 dní uložený mu v konaní na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 5T/22/2020, z ktorého podmienené prepustenie v zmysle tejto karty možné nie je. Z výkonov prvých dvoch trestov je možné podmienené prepustenie po vykonaní jednej polovice trestu, pričom táto doba je v tejto karte stanovená na 01.05.2025.

Súd pripojil a na verejnom zasadnutí v rámci dokazovania prečítal podstatný obsah spisu vedeného na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 5T/114/2019, z ktorého vyplýva, že rozsudkom zo dňa 20.05.2020, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 20.05.2020, súd uznal obžalovaného A. B. za vinného z dvoch skutkov, ktoré v tomto rozsudku súd právne kvalifikoval ako prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona, resp. podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a uložil mu súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 14 mesiacov s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu v trvaní 20 mesiacov. Zároveň súd v rámci súhrnného trestu zrušil výrok o treste uložený mu trestným rozkazom Okresného súdu Spišská Nová Ves, sp. zn. 5T/150/2018, ako aj všetky rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili svoj podklad. Zároveň mu uložil ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou. Uznesením vydaným v tomto súdnom konaní dňa 28.07.2020, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 28.07.2020, súd ponechal podmienené odsúdenie v platnosti, stanovil nad odsúdeným probačný dohľad a predĺžil skúšobnú dobu o dva roky. Uznesením vydaným v tomto súdnom konaní dňa 15.02.2023, súd rozhodol, že odsúdený A. B. sa v skúšobnej dobe stanovenej vyššie uvedeným rozsudkom neosvedčil a trest odňatia slobody v trvaní 14 mesiacov vykoná, pričom na výkon uloženého trestu ho zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Krajský súd v Košiciach, uznesením č.k. 8Tos/17/2023 – 380 zo dňa 20.03.2023 sťažnosť odsúdeného A. B. podanú proti vyššie uvedenému uzneseniu zamietol. Týmto dňom, teda 20.03.2023, nadobudlo toto uznesenie o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe právoplatnosť. Výkon tohto trestu bol dňa 25.04.2023 nariadený a odsúdený ho nastúpil dňa 27.04.2023. Uznesením Okresného súdu Prešov, sp. zn. 4Nt/20/2023 zo dňa 01.12.2023 bol odsúdenému A. B. určený spoločný výkon tohto trestu a trestu uloženého mu v konaní vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 1T/57/2023 v ústave na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Uznesením Mestského súdu Košice, sp. zn. 2Nt/8/2024 zo dňa 05.04.2024 súd rozhodol, že odsúdený A. B. bude vo výkone ochranného protialkoholického liečenia ambulantnou formou uloženého ho mu v predmetnom trestnom konaní pokračovať po skončení výkonu trestu odňatia slobody a to tiež ambulantnou formou.

Z pripojeného spisu Okresného súdu Spišská Nová Ves, sp. zn. 6T/11/2024, ktorý súd na verejnom zasadnutí v podstatnom rozsahu v rámci dokazovania prečítal vyplýva, že dňa 16.02.2024 súd vydal trestný rozkaz, ktorým uznal obvineného A. B. za vinného zo skutku, ktorý právne kvalifikoval ako prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona za použitia § 138 písm. b) Trestného zákona a za jeho spáchanie mu uložil súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 24 mesiacov so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Zároveň v rámci uloženého súhrnného trestu zrušil výrok o treste uložený mu v konaní vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves, sp. zn. 1T/57/2023 ako aj všetky rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením,

stratili svoj podklad. Výkon tohto trestu bol súdom nariadený dňa 18.03.2024. Uznesením vydaným v tomto súdnom konaní dňa 04.04.2024 súd do uloženého trestu započítal väzbu od 13.03.2023 do 27.04.2023.

Súd tiež pripojil a na verejnom zasadnutí v rámci dokazovania prečítal podstatný obsah spisu vedeného na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 5T/22/2020, z ktorého vyplynulo, že rozsudkom zo dňa 20.05.2020 súd uznal obžalovaného A. B. za vinného zo skutku, ktorý súd v tomto rozsudku právne kvalifikoval ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a uložil mu súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 24 mesiacov so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň v rámci uloženého súhrnného trestu zrušil výrok o treste uloženého mu trestným rozkazom Okresného súdu Spišská Nová Ves, sp. zn. 3T/110/2019 ako aj všetky rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili svoj podklad. Uznesením vydaným v tejto trestnej veci dňa 25.05.2020 súd, okrem iného, započítal do výkonu trestu väzbu od 11.09.2019 do 20.05.2020 a následne dňa 20.05.2020 výkon tohto trestu nariadil a odsúdený ho aj dňom 20.05.2020 nastúpil. Uznesením Okresného súdu Prešov, sp. zn. 5PP/33/2021 zo dňa 24.02.2021, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 24.02.2021 súd odsúdeného A. B. z výkonu trestu odňatia slobody podmiennečne prepustil a určil mu skúšobnú dobu v trvaní troch rokov. Následne však uznesením tunajšieho súdu sp. zn. 5PP/3/2021 zo dňa 01.08.2024 súd vyslovil, že odsúdený A. B. sa v skúšobnej dobe neosvedčil a zvyšok trestu v trvaní 8 mesiacov a 18 dní vykoná. Následne bol výkon tohto trestu dňa 15.08.2024 nariadený s predpokladaným nástupom výkonu trestu dňa 13.05.2026.

Podľa § 415 ods. 1, 3, 4 Trestného poriadku, o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje súd na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa trest vykonáva, záujmového združenia občanov alebo na návrh odsúdeného na verejnom zasadnutí. Ak bol návrh odsúdeného o podmiennečné prepustenie zamietnutý, môže ho odsúdený opakovať až po uplynutí jedného roka a ak ide o odsúdeného na dvadsaťpäť rokov alebo na doživotie, po uplynutí troch rokov od zamietnutia okrem prípadu, že návrh bol zamietnutý len preto, že ho odsúdený podal predčasne. Ak podmiennečné prepustenie navrhne riaditeľ ústavu na výkon väzby alebo riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom odsúdený vykonáva trest, alebo sa k takému návrhu pripojí, môže rozhodnutie o tom, že odsúdený sa podmiennečne prepúšťa, urobiť so súhlasom prokurátora aj predseda senátu. O návrhu podľa odsekov 1 až 3 rozhodne súd najneskôr do 60 dní od jeho doručenia.

Podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona, súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody,

b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody,

c) ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona, pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 68 ods. 5 Trestného zákona opätovné podmiennečné prepustenie z výkonu toho istého trestu nie je možné.

Súd predovšetkým preskúmal splnenie formálnych podmienok na podmiennečné prepustenie odsúdeného A. B. z výkonu trestu odňatia slobody a zistil, že odsúdený tieto podmienky spĺňa len čiastočne. Vo vzťahu k výkonu trestu uloženého mu Okresným súdom Spišská Nová Ves pod sp. zn. 5T/22/2020 súd konštatuje, že z výkonu tohto trestu bol v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp.

zn. 5PP/3/2021 podmienené prepustený, ale v skúšobnej dobe sa neosvedčil a teda mu bol súdom nariadený výkon zvyšku tohto trestu v trvaní 8 mesiacov a 18 dní. Preto v zmysle § 68 ods. 5 Trestného zákona opätovné podmienené prepustenie z výkonu toho istého trestu nie je možné. Súd z tohto dôvodu musí konštatovať, že vo vzťahu k tomuto výkonu trestu odňatia slobody absentujú formálne podmienky na podmienené prepustenie. Preto žiadosť odsúdeného vo vzťahu k tomuto výkonu trestu aj z tohto dôvodu zamietol. Vo vzťahu k výkonom trestov uložených mu Okresným súdom Spišská Nová Ves, sp. zn. 6T/11/2024 a 5T/114/2019 súd konštatuje splnenie formálnych podmienok na podmienené prepustenie po uplynutí polovice trestu v zmysle § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, pretože A. B. bol v týchto konaniach odsúdený za prečiny a z obsahu spisov v súdom oboznámenom rozsahu vyplýva doba podmieneného prepustenia dňa 01.05.2025 tak, ako to vyplývalo aj zo skráteného výpisu klienta.

Zákonným predpokladom podmieneného prepustenia odsúdeného, okrem splnenia formálnych kritérií, ktorým je uplynutie požadovanej dĺžky výkonu trestu v závislosti od závažnosti trestného činu, je posúdenie, či odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Splnenie tejto materiálnej podmienky sa tiež (okrem iných) viaže na správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody a jej plnenie preukazuje príslušný ústav na výkon trestu v hodnotení odsúdeného. S ohľadom na povahu a účel tohto právneho inštitútu je odôvodneným úsudok, že o takomto polepšení môže okrem iného svedčiť, ak odsúdený riadne a zodpovedne plní povinnosti, ktoré vo výkone trestu pre neho vyplývajú z právnych predpisov, ak dodržiava ústavný poriadok a stanovený režim, plní pokyny príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, dodržiava zásady slušného správania, iniciatívne spolupracuje a plní program zaobchádzania, dodržiava povinnosti a zákazy obsiahnuté v zákone o výkone trestu odňatia slobody a vo vyhláske, ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu a pod. Okrem toho je potrebné posudzovať aj osobu odsúdeného, jeho osobnostné predpoklady, rodinné zázemie a podobne. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že správanie odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody bolo bezproblémové, o čom svedčia aj udelené disciplinárne odmeny a celkovo pozitívny obraz jeho správania. Súd pozitívne a v prospech odsúdeného hodnotí jeho kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti a jeho aktívnu účasť na protialkoholickom liečení, ktorá je nevyhnutná pre jeho úspešnosť.

„Polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatelovej osobnosti, ktorý sa navonok prejavuje v jeho správaní. Dobré správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody však samé osebe automaticky neznamená, že sa odsúdený polepšil, pretože môže byť aj len prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie väznice, nie o náznak skutočných zmien osobnosti odsúdeného. Dosiahnutý stupeň nápravy je preto potrebné posudzovať nielen podľa správania sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody, ale je nutné skúmať, či sa odsúdený zbavil záporných vlastností, charakterových čŕt, sklonov a zlých návykov, ktoré ho viedli k spáchaniu trestného činu, za ktorý bol odsúdený, alebo ktoré okrem ostatných príčin aspoň prispeli k jeho rozhodnutiu trestný čin spáchať“ (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Urtos/7/2020 z 19.11.2020).

Judikatúra týkajúca sa hodnotenia materiálnych podmienok podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody bola zhrnutá v náleze Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 36/2022 z 24.05.2022. „Ústavný súd nespochybňuje, že trestná minulosť je relevantným faktorom pri rozhodovaní o podmienenom prepustení odsúdeného. Avšak predpoklad vedenia riadneho života v budúcnosti nemôže byť založený predovšetkým, či dokonca výlučne na trestnej minulosti konkrétneho jednotlivca. Je potrebné zohľadniť ďalšie aktuálne poznatky o osobe odsúdeného, stav jeho nápravy i prostredie, v ktorom by sa ocitol po prípadnom podmienenom prepustení na slobodu, ako aj zaoberať sa okolnosťami spáchania trestnej činnosti s ohľadom na mieru prekonania subjektívnych príčin tejto trestnej činnosti na strane odsúdeného. Trestnú minulosť nemožno hodnotiť formalisticky – koľkokrát bol jednotliviec odsúdený, koľkokrát vykonával nepodmienený trest odňatia slobody či koľkokrát porušil podmienky podmieneného prepustenia. Je potrebné zvážiť, pred akou dlhou dobou a z akých dôvodov došlo k spáchaniu predchádzajúcich trestných činov a či možno od odsúdeného na základe jeho aktuálneho výkonu trestu očakávať, že povedenie riadny život“.

Podľa nej zmysel podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie bol odsúdený automaticky podmienené prepustený po uplynutí stanovenej doby bez zreteľa na účel trestu. Je potrebné vziať do úvahy i samotný účel trestu, ktorý obsahuje viac komponentov, ku ktorým súdy pri svojom rozhodovaní musia prihliadať. Podstatou ich úvah je potom v konečnom dôsledku dôvodnosť predpokladu, že odsúdený povedie v budúcnosti i na slobode riadny život s minimalizáciou

rizika jeho recidívy (IV. ÚS 85/2011, IV. ÚS 321/2013). Zmyslom podmieneného prepustenia teda nie je odmeniť odsúdeného za dobré správanie vo výkone trestu – nejde o dobrodenie pre odsúdeného, a nemôže tak byť ani paušálne vylúčené u niektorých kategórií odsúdených, napr. recidivistov, ako špecifické sprísnenie trestného postihu. Nariadenie podmieneného prepustenia z výkonu trestu je namieste vtedy, ak už k náprave, resp. k dosiahnutiu účelu trestu ďalší pobyt odsúdeného vo výkone trestu nie je nutný, pričom možno vzhľadom na všetky relevantné okolnosti predpokladať, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život, čo ale v tomto prípade splnené nie je, aj keď predpoklad vedenia riadneho života v budúcnosti nemôže byť založený predovšetkým, či dokonca výlučne na trestnej minulosti konkrétneho jednotlivca. Súd neposudzujúc toto kritériu mechanicky, predovšetkým zdôrazňuje, že odsúdený A. B. bol doposiaľ 11 krát súdne trestaný a teda ho možno označiť za dlhoročného recidivistu s ambivalentným postojom k dodržiavaniu zákonov a noriem spoločnosti, ktoré dlhodobo, intenzívne a úmyselne porušoval. V minulosti mal teda dostatok príležitostí, aby svoje správanie zmenil, avšak tak nikdy neurobil. K zmene jeho správania došlo až pôsobením výkonom trestu na jeho osobu, ktorý má zjavne na jeho osobu pozitívny korekčný efekt. Tu je potrebné zdôrazniť, že adaptovanie sa na podmienky výkonu trestu nie je možné stotožniť s polepšením na slobode, kde už neplatia tak prísne regulácie správania. A. B. je navyše recidivistom, ktorý v minulosti „nevyužil šancu“ v podobe podmieneného prepustenia a vo výkone trestu sa ocitol znova. Jeho osoba podľa presvedčenia súdu nedáva záruku, že by sa to v budúcnosti mohlo zmeniť, kedy iba jeho prísľub o vedení riadneho života, ktorý po predchádzajúcom podmienenom prepustení už raz porušil, teraz už nestačí. Súd v osobe odsúdeného a ani v jeho živote nevzhliada žiadnu objektívnu okolnosť, ktorá by mohla súd viesť k záveru, že práve teraz, po jedenástom odsúdení a štvrtom nepodmienenom výkone trestu a pri druhom podmienenom prepustení svoj postoj zmení a už nebude hrozbou pre spoločnosť. Je úplne obsolentné sa pri podmienenom prepustení odvolávať na rodinu a snahu o starostlivosť o ňu, najmä ak bol A. B. v minulosti odsúdený za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby ako aj za prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže. Je teda zrejmé, že dodržiavanie noriem spoločnosti nebolo v minulosti jeho prioritou a to aj napriek tomu, že mal rodinu, na ktorú teraz poukazuje v snahe zlepšiť svoje postavenie v tomto konaní. Odsúdený mal dostatok času a priestoru už pri prvom podmienenom prepustení ako aj pri ďalšom priebehu svojho života preukázať, že chce žiť slušným životom a starať sa o svoju rodinu a naplňať tak svoje úlohu občana a otca rodiny tak, ako to v súčasnosti prezentuje. To ale v minulosti nevyužil a nie je podľa presvedčenia súdu predpoklad, že sa tak stane aj v budúcnosti. Preto hoci trestnú minulosť nemožno hodnotiť formalisticky – koľkokrát bol jednotliviec odsúdený, koľkokrát vykonával nepodmienený trest odňatia slobody či koľkokrát porušil podmienky podmieneného prepustenia, jeho neosvedčenie sa v minulosti v prípade jeho podmieneného prepustenia dávajú súdu pri komplexnom hodnotení odsúdeného možnosť urobiť záver totožný so záverom riaditeľa ústavu uvedeného v jeho hodnotení o vysokom riziku recidívy a nepriaznivej resocializačnej prognóze.

Je potrebné zdôrazniť, že odsúdený vykonával pôvodne trest v ústave na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

Vzhľadom na vyššie uvedené súd komplexne preskúmal nielen závažnosť trestných činov, za ktorého bol A. B. odsúdený, početnosť jeho záznamov v odpise registra trestov, zaradenie do stredného stupňa strázenia a dospel k záveru, že na odsúdeného je potrebné v záujme dovŕšenia jeho prevýchovy a ochrany spoločnosti naďalej pôsobiť výkonom trestu odňatia slobody, pretože nie je možné od neho očakávať, že povedie riadny život. Uvedený názor súdu nie je možné korigovať ani probačným dohľadom, pretože odsúdený už bol v minulosti podmienenčne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody (hoci bez uloženého probačného dohľadu) ale ani túto možnosť preukázať zmenu vo svojom správaní nevyužil a páchal ďalšiu početnú trestnú činnosť, čo nesvedčí o jeho skutočnej snahe zmeniť svoje správanie tak, aby bolo súladné s očakávaniami spoločnosti vyjadrenými v zákonných normách, ktoré odsúdený v minulosti dôsledne a dlhodobo porušoval. Preto súd vyslovuje nutnosť dovŕšenia nápravy odsúdeného, keďže nemožno od neho očakávať, že práve teraz, po jedenástom odsúdení a po tomto výkone trestu odňatia slobody povedie na slobode riadny život a už nebude ohrozením pre túto spoločnosť, keď tomu tak nebolo za posledných 16 rokov, ktoré uplynuli od jeho prvého odsúdenia.

Preto súd návrh odsúdeného zamietol a rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť do 3 pracovných dní odo dňa jeho oznámenia na Krajský súd v Prešove cestou tunajšieho súdu. Sťažnosť má odkladný účinok.